

OBSERWATOR

DODATEK BEZPŁATNY DO KURIERA KWIDZYŃSKIEGO

11 LIPCA 2012 NR 130 ROK 8

W Kwidzynie odbyły się XIV Mistrzostw Bocce dla Niepełnosprawnych. Organizatorem zawodów było Kwidzyńskie Stowarzyszenie Bocce i Bowlingu, którym kieruje Adam Kamiński. Wprawdzie nie zabrakło nagród dla wszystkich uczestników zawodów, ale wszyscy zgodnie twierdzą, że najważniejsza była dobra zabawa. Na zdjęciu: Henryk Zdrojewski i Piotr Michałek, reprezentujący Dom Pomocy Społecznej w Kwidzynie.

Czytaj na str. VIII

Turniej warcabowy w WTZ

Mariusz Kobus najlepszy

W Warsztacie Terapii Zajęciowej w Górkach rozegrano finał turnieju warcabowego dla osób niepełnosprawnych. Zawodnicy walczyli o Puchar Kierownika Warsztatu Terapii Zajęciowej, prowadzonego przez Fundację „Misericordia”. Najlepszym zawodnikiem okazał się Mariusz Kobus z Warsztatu Terapii Zajęciowej w Górkach.

Drugie miejsce w turnieju zajął Marek Wasilewski (z lewej), natomiast trzecie Czesław Matuszewski. Obaj reprezentowali Dom Pomocy Społecznej w Kwidzynie.

Turniej organizowany jest już od kilku lat. Pierwsze zawody odbywały się w Domu Pomocy Społecznej w Kwidzynie, przy którym dawniej funkcjonował warsztat.

- Turnieje organizowane są dwa razy w roku. Biorą w nich udział mieszkańcy domów pomocy społecznej oraz uczestnicy warsztatów terapii zajęciowej w Kwidzynie oraz Ryjewie. Kolejny odbędzie się jesienią w Domu Pomocy Społecznej w Kwidzynie. Turnieje

pozwalają wyłonić najlepszych zawodników, którzy wezmą udział w zawodach wojewódzkich, wiosną przyszłego roku - mówi Jerzy Wiśniewski z Warsztatu Terapii Zajęciowej w Górkach.

Drugie miejsce w turnieju zajął Marek Wasilewski, natomiast trzecie Czesław Matuszewski. Obaj reprezentowali Dom Pomocy Społecznej w Kwidzynie.

(jk)

Najlepszym zawodnikiem okazał się Mariusz Kobus z Warsztatu Terapii Zajęciowej w Górkach.

Finałisti turnieju warcabowego dla osób niepełnosprawnych. Zawodnicy walczyli o Puchar Kierownika Warsztatu Terapii Zajęciowej w Górkach, prowadzonego przez Fundację „Misericordia”. Zdjęcia: Jacek Kluczkowski

Żeglarstwo bez barier

Powalczą o puchar burmistrza Kwidzyna

Pięć załóg reprezentujących warsztaty terapii zajęciowej w Kwidzynie i Ryjewie oraz miasto Kwidzyn weźmie udział w regatach niepełnosprawnych o Puchar Burmistrza Kwidzyna, które odbędą się w Siemianach. Ich organizatorem jest Pomorskie Stowarzyszenie Żeglarzy Niepełnosprawnych. Regaty odbędą się jutro, czyli 12 lipca. Arkadiusz Sokolnicki, prezes Regionalnej Sekcji Pomorskiej Polskiego Związku Żeglarzy Niepełnosprawnych w Kwidzynie informuje, że regaty zostaną przeprowadzone na jachtach kabinowych. Niepełnosprawni żeglarze przyjadą do Siemian już dzisiaj, aby wziąć udział w spotkaniu integracyjnym.

- Zaplanowaliśmy turniej tenisa stołowego. Będzie można nauczyć się szant oraz zobaczyć nową Ekomarinę w Siemianach. 12 lipca uroczystie otworzymy regaty. Planujemy przeprowadzenie dwóch biegów długodystansowych wokół wyspy Lipowy Ostrów - zapowiada Arkadiusz Sokolnicki.

Pomorskie Stowarzyszenie Żeglarzy Niepełnosprawnych organizuje także od 12 do 16 lipca warsztaty żeglarskie dla niepełnosprawnych. Uczestniczyć w nich będzie dziesięć osób. Odbędą się one na Jezioraku

i zostaną przeprowadzone dzięki wsparciu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kwidzynie. Poza tym stowarzyszenie będzie organizatorem warsztatów żeglarskich dla niepełnosprawnych osób z całego kraju. Pierwszy odbędzie się w Giżycku, w ośrodku Międzynarodowego Centrum Żeglarstwa i Turystyki Wodnej, nad jeziorem Kisajno. Zaplanowano dwa turnusy warsztatów żeglarskich i motorowodnych dla 60 osób. Projekt finansowany jest przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Nie-

pełnosprawnych. Kolejne warsztaty dla niepełnosprawnych żeglarzy zaplanowano dla mieszkańców Kwidzyna. Połączone zostaną z regatami, podczas których będzie można sprawdzić swoje nowo nabyte umiejętności. Warsztaty odbędą się

w Siemianach. Nad prawidłowym przebiegiem warsztatów w Giżycku będzie czuwał Wiesław Nowakowski, prezes Pomorskiego Stowarzyszenia Żeglarzy Niepełnosprawnych, a w Siemianach Arkadiusz Sokolnicki.

(jk)

Osoby niepełnosprawne chcące wziąć udział w turnusach żeglarskich, podczas których można zdobyć patent żeglarza mogą kontaktować się z Regionalną Sekcją Pomorską Polskiego Związku Żeglarzy Niepełnosprawnych w Kwidzynie. Arkadiusz Sokolnicki - tel. 693 452 405 (e-mail: arkarka@wp.pl) i Paweł Słowiński - tel. 692 225 272.

Kto może zostać mieszkańcem?

Procedury przyjęcia i opłaty - domy pomocy społecznej

Na terenie powiatu funkcjonują dwa domy pomocy społecznej podległe organizacyjnie Starostwu Powiatowemu w Kwidzynie. Domy spełniają obowiązujące standardy określone w ustawie o pomocy społecznej z 12 marca 2004 r. z późniejszymi zmianami oraz Rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej w sprawie domów pomocy społecznej z dnia 19 października 2005 r. Dom Pomocy Społecznej „Słoneczne Wzgórze” w Ryjewie przeznaczony jest dla osób intelektualnie niepełnosprawnych i chorych psychicznie, natomiast Dom Pomocy Społecznej w Kwidzynie dla osób przewlekle somatycznie chorych.

Procedura przyjęcia do domu pomocy społecznej

Do domu pomocy społecznej kieruje się na podstawie pisemnego wniosku osoby ubiegającej się o skierowanie do domu pomocy społecznej lub jej opiekuna prawnego, złożonego do ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na jej miejsce stałego zamieszkania lub ostatniego miejsca zameldowania. W ośrodku pomocy społecznej pracownik socjalny z danego rejonu udzieli informacji dotyczących przyjęcia osoby do domu pomocy społecznej i skompletuje dokumenty potrzebne do wydania decyzji kierującej.

Dokumentacja potrzebna do wydania skierowania do DPS:

- wywiad środowiskowy przeprowadzony w miejscu pobytu osoby zainteresowanej umieszczeniem w dps i stwierdzenie braku możliwości zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania;

- pisemna zgoda o ponoszenie opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej osoby zainteresowanej pobylem lub jej opiekuna prawnego;

- oświadczenie o wysokości dochodu osoby ubiegającej się

o skierowanie do domu pomocy społecznej oraz dochodu członków rodziny zobowiązanej do ponoszenia opłaty za pobyt;

- decyzja emerytalno-rentowa lub o przyznaniu zasiłku stałego, zasiłku pielęgnacyjnego;

- aktualne badania lekarskie, zaświadczenie lekarskie o potrzebie sprawowania całodobowej opieki oraz braku przeciwwskazań do umieszczenia w domu pomocy społecznej;

- opinia ośrodka pomocy społecznej dotycząca stopnia sprawności osoby ubiegającej się o skierowanie do domu pomocy społecznej

Decyzje o skierowaniu i decyzje ustalającą opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy właściwej dla osoby ubiegającej się.

Opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej

Zobowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt są:

1. mieszkańiec domu - nie więcej niż 70% swojego dochodu (emerytury, renty,

zasiłku)

Uwaga! Przyznane dodatki pieniężne: pielęgnacyjny, dla sieroty zupełnej, kombatancki, kompensacyjny są wliczane do dochodu mieszkańca.

2. Małżonek, rodzice, rodzeństwo, dzieci, wnuki - wg umowy zawartej pomiędzy rodziną a ośrodkiem pomocy społecznej ale tylko wtedy jeżeli:

- * w przypadku osoby samotnie gospodarującej jej dochód jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, jednak kwota dochodu pozostająca po wzniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% tego kryterium (tj. 1431 zł ponieważ kryterium dochodowe dla osoby samotnie gospodarującej wynosi 477 zł)

- * w przypadku osoby w rodzinie posiadanej dochód na osobę w rodzinie jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie (tj. 1053 zł, ponieważ kryterium dochodowe na osobę w rodzinie wynosi 351 zł)

lub rodzina wyraża zgodę na dobrowolną alimentację w dowolnej wysokości na rzecz osoby zainteresowanej pobylem w domu pomocy społecznej.

3. Gmina z której osoba została skierowana - w wysokości różnicy między średnim

miesięcznym kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatami wnoszonymi przez mieszkańca i rodzinę.

Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca od kwietnia 2012 roku wynosi:

- * Dom Pomocy Społecznej w Ryjewie - 2507 zł

- * Dom Pomocy Społecznej w Kwidzynie - 2558 zł

4. Inne osoby

Od decyzji negatywnych wydanych przez organ gminy przysługuje prawo odwołania się do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji.

Decyzję o umieszczeniu w domu pomocy społecznej wydaje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, w razie braku wolnych miejsc powiadamia osobę ubiegającą lub jej rodzinę o wpisaniu na listę oczekujących oraz podaje przewidywany termin oczekiwania.

Osoba oczekująca na umieszczenie w dps otrzymuje również informacje o terminie przyjęcia, o zasadach pobytu i sposobie funkcjonowania domu oraz zakresie świadczonej usług. Jest zapoznana z regulaminem i procedurami obowiązującymi w domu.

Dom Pomocy Społecznej w Ryjewie

Dom Pomocy Społecznej „Słoneczne Wzgórze” w Ryjewie jest jednostką organizacyjną powiatu kwidzyńskiego, przeznaczoną dla osób dorosłych przewlekle psychicznie chorych i niepełnosprawnych intelektualnie. Dom funkcjonuje już od ponad 45 lat. Na terenie Domu Pomocy Społecznej w Ryjewie znajdują się 4 budynki mieszkalne, w których oferuje się pokoje 1,2,3, i 4 osobowe z łazienkami lub umywalkami, pokoje dziennego pobytu, gabinety medycznej pomocy doraźnej, pracowni terapeutycznej, bibliotekę, gabinety: rehabilitacyjny i fizykoterapii, salę gimnastyczną, pokój gościnny, pralnie podręczne w każdym budynku, palarnię, kaplicę, Salę Doświadczania Świata, warsztaty terapii zajęciowej, kuchnię główną oraz kuchnię i jadalnię w każdym budynku. Placówka

świadczy usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające, na poziomie obowiązującego standardu. Placówka dysponuje 180 miejscami. Opiekę mieszkańcom zapewnia zespół pracowników działu opiekuńczo-terapeutycznego, w

tym: opiekunowie, pielęgniarki, pokojowe, fizjoterapeuci, pracownicy socjalni, instruktorzy terapii zajęciowej, psycholodzy i kapelan. Poza tym dom zatrudnia lekarza rodzinnego i lekarza psychiatrę. Dom Pomocy Społecznej w Ryjewie położony jest na wzgórzu, stąd nazwa „Słoneczne Wzgórze”. Jest otoczony lasem, na jego terenie jest park oraz miejsca do rekreacji. Na terenie domu znajduje się boisko sportowe z bramkami, z koszami do gry w koszykówkę, co zachęca do czynnego spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu. Bliższych informacji udziela pracownicy socjalni Domu Pomocy Społecznej w Ryjewie: Wioletta Kowalska, Ewelina Dysko, Iwona Schulz i Krzysztof Wittstock. E-mail: dpsryjewe.socjal@poczta.fm. Tel. 55 277 42 36 wew. 211

Dom Pomocy Społecznej w Kwidzynie

kaplicę, sale rehabilitacji i terapii zajęciowej z punktem bibliotecznym oraz gabinet doraźnej pomocy medycznej. Bezpieczeństwo mieszkańcom

Dom Pomocy Społecznej w Kwidzynie jest jednostką organizacyjną powiatu kwidzyńskiego. Funkcjonuje od 1972 r. Ponad 40-letnia tradycja i doświadczenie gwarantują fachową opiekę pielęgniarstwa, medycyną, rehabilitacją, socjalną i duszpasterską oraz szeroką ofertę kulturalno-oświatową. Dom przeznaczony jest dla 115 przewlekle somatycznie chorych kobiet i mężczyzn. Posiada kompletnie wyposażone pokoje 1,2 i 3- osobowe ze swobodnym dostępem do łazienek i WC, pokoje dziennego pobytu, własną kuchnię i kuchenki oddziałowe, salę wielofunkcyjną z jadalnią, gabinet fryzjerski i krawiecki,

zapewnia dodatkowo system przyzywowy i przeciwpożarowy oraz monitoring. Budynek domu przystosowany jest dla osób niepełnosprawnych (winda, podjazdy, uchwyty, podnośnik, sprzęt ortopedyczny i pomocniczy). Od poczynków i rekreacji sprzyjają skwery zielone z oczkiem wodnym oraz altany. Przyjazna atmosfera domu zapewnia mieszkańcom poczucie spokoju i bezpieczeństwa. Osoby zainteresowane mogą odwiedzić dom. Bliższych informacji udziela pracownicy socjalni: Jolanta Mroczek i Anna Flader. Tel. 55 279 37 21, e-mail: edps.kwidzyn-soc@powiatkwidzynski.pl

Olimpiady Specjalne i CROSS na Euro

Respect inclusion, czyli szacunek dla niepełnosprawności

Udowadniają, że żaden rodzaj niepełnosprawności nie jest przeszkodą w realizowaniu marzeń i poświęcaniu się życiowej pasji. Niepełnosprawni piłkarze z Olimpiad Specjalnych oraz Stowarzyszenia Kultury Fizycznej Sportu i Turystyki Niewidomych i Słabowidzących CROSS zagraли w dwóch meczach pokazowych przed ćwierćfinałami Euro. „Obserwator” towarzyszył piłkarzom w Gdańsku.

21 czerwca na Stadionie Narodowym w Warszawie mecz rozegrały drużyny Olimpiad Specjalnych Polska z Łęczycy i Leszna. Spotkanie zakończyło się remisem 1:1. Następnego dnia zaprezentowali się niewidomi i niedowidzący piłkarze z Wrocławia i Chorzowa, którzy zagraли na gdańskiej Arenie w meczu pokazowym, przed ćwierćfinałem Niemcy - Grecja. Wcześniej zaprezentowali swoje umiejętności w strefie kibica. Zaprosili także do spróbowania swoich sił widzów. Mecz na stadionie, po wyrównanej walce, zakończył się remisem 2:2. Drużyny działają w ramach Stowarzyszenia Kultury Fizycznej Sportu i Turystyki Niewidomych i

Słabowidzących CROSS. Organizacja powstała w 1991 roku. Jej głównym celem jest propagowanie i rozwijanie kultury fizycznej oraz sportu wśród niewidomych i słabowidzących osób dorosłych, dzieci i młodzieży. Stowarzyszenie ma zasięg ogólnopolski. Zrzesza ponad 3000 członków w całej Polsce. Rozegranie meczów było możliwe dzięki Oficjalnemu Programowi Odpowiedzialności Społecznej, który jest współfinansowany przez UEFA. Respect Inclusion, czyli Szacunek dla Niepełnosprawności to jeden z czterech projektów, który realizowała UEFA podczas Euro 2012.

(jk)

Respect Inclusion, czyli Szacunek dla Niepełnosprawności to jeden z czterech projektów, który realizowała UEFA podczas Euro 2012.

Niewidomi i niedowidzący piłkarze z Wrocławia i Chorzowa zagraли na gdańskiej Arenie w meczu pokazowym, przed ćwierćfinałem Niemcy - Grecja.

Mecz na stadionie okazał się bardzo emocjonujący. Po wyrównanej walce zakończył się remisem 2:2. Zdjęcia: Jacek Kluczowski

Niewidomi i niedowidzący piłkarze z Wrocławia i Chorzowa, przed meczem na gdańskiej Arenie zaprezentowali swoje umiejętności w strefie kibica.

Kibicuj niepełnosprawnym

- 23 października - Pomorski Turniej Badmintona Olimpiad Specjalnych w Miastku**
- 14 listopada - VIII Pomorski Turniej Hokeja Halowego Olimpiad Specjalnych w Tczewie**
- 27 listopada - VIII Pomorski Tydzień Koszykówki Olimpiad Specjalnych w Kwidzynie**

Rehabilitacja w WTZ

Warsztat tylko dla aktywnych

Warsztat Terapii Zajęciowej w Górkach, prowadzony przez Fundację „Misericordia”, zachęca niepełnosprawnych mieszkańców powiatu kwidzińskiego do uczestnictwa w zajęciach terapeutycznych. WTZ to możliwość rehabilitacji zawodowej i społecznej. W warsztacie zdobywa się wiele umiejętności, które przydają się w życiu codziennym oraz w przyszłej pracy zawodowej. Coraz więcej uczestników warsztatu znajduje pracę i rozpoczyna samodzielne życie. Warsztat stawia jednak określone wymagania, z których najważniejsze to chęć zmiany swojego życia i aktywny udział w zajęciach. Bogdan Muchowski, kierownik Warsztatu Terapii Zajęciowej w Górkach, podkreśla, że warsztat to nie świetlica, w której można jakoś zabić czas, ale miejsce aktywnej rehabilitacji. Ważne, aby zdawali sobie z tego sprawę zarówno niepełnosprawni, jak i ich opiekunowie.

- Uczestnikami warsztatu mogą zostać osoby niepełnosprawne posiadające znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności wydanym przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności oraz posiadający dodatkowo zapis we wskazaniach - uczestnictwo w terapii zajęciowej. Działalność warsztatu finansowana jest w 90 proc. przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Pozostałe środki pochodzą od samorządu powiatu - mówi Bogdan Muchowski.

Warsztat Terapii Zajęciowej powstał

w październiku 1993 roku przy Domu Pomocy Społecznej w Kwidzynie. Od pierwszego stycznia 2004 roku prowadzi go kwidzińska Fundacja „Misericordia”, w zabytkowym dworku w Górkach. Zajęcia prowadzone są w pracowniach terapii życia codziennego, stolarskiej, ceramicznej, plastycznej, komputerowej, wikliniarskiej, redakcyjnej, artystycznej i ogrodniczo-gospodarczej. Podczas zajęć rozwijane są między innymi psychofizyczne sprawności niezbędne w pracy, podstawowe, a także specjalistyczne umiejętności zawodowe. Umożliwiają one podjęcie pracy zarobkowej lub szkolenia zawodowego. Wobec wszystkich

uczestników zajęć terapeutycznych stosowane są dwie formy rehabilitacji medycznej: kinezyterapia (obejmuje między innymi ćwiczenia gimnastyczne i różne formy czynnego wypoczynku i relaksu) i fizykoterapia (elektroterapia, termoterapia, światłolecznictwo

i ultradźwięki, magnetoterapia, laseroterapia). Obecnie w zajęciach terapeutycznych Warsztatu Terapii Zajęciowej w Górkach uczestniczy 47 niepełnosprawnych. W powiecie funkcjonuje również drugi WTZ, w Ryjewie. (jk)

Warsztat Terapii Zajęciowej

Górki 4, 82-500 Kwidzyn

tel./faks 55 279 35 64

e-mail: wtzkwidzyn@wp.pl

Aktywny samorząd

Dofinansują prawo jazdy i zakup wózka

Samorząd powiatu przystąpił do realizacji programu „Aktywny samorząd”, adresowanego do osób niepełnosprawnych. Program finansowany jest ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W jego ramach można uzyskać między innymi pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, specjalistycznego sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem czy pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym. Realizatorem programu będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kwidzynie.

Szczegółowe informacje można uzyskać w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kwidzynie przy ul. Grudziądzkiej 30

- Głównym celem programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Szczegółowe warunki uczestnictwa osób niepełnosprawnych w poszczególnych obszarach programu zostały opublikowane na witrynie internetowej Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Dofinansowanie będzie następowało na pisemny wniosek osoby niepełnosprawnej, który należy złożyć w centrum - informuje Lidia Wiśniewska z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kwidzynie.

Jak informuje na swoich stronach internetowych PFRON, do 12 czerwca wpłynęło 347 oświadczeń powiatów zainteresowanych realizacją pilotażowego programu „Aktywny samorząd”. Szczegółowe informacje można uzyskać w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kwidzynie przy ul. Grudziądzkiej 30, tel. 55 279 9915 lub 55 646 1800. Druki wniosków będą dostępne w siedzibie centrum i na stronach internetowych: bip.kwidzyn.epcpr.pl. Termin składania wniosków zostanie ogłoszony w prasie lokalnej i na stronach internetowych PCPR i powiatu kwidzińskiego.

(jk)

Obszary wsparcia

Obszar A - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, (osoba niepełnosprawna jest w wieku aktywności zawodowej lub jest dzieckiem i posiada znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności, a w przypadku osób do 16 roku życia - orzeczenie o niepełnosprawności i posiada dysfunkcję narządu ruchu).

Obszar B1 - pomoc w zakupie specjalistycznego sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem, (osoba niepełnosprawna jest w wieku aktywności zawodowej lub jest dzieckiem i posiada znaczny stopień niepełnosprawności, a w przypadku osób do 16 roku życia - orzeczenie o niepełnosprawności i posiada dysfunkcję obu kończyn górnych lub narządu wzroku)

Obszar B2 - pomoc w zakupie urządzeń lektorskich. (osoba niepełnosprawna jest w wieku aktywności zawodowej lub jest dzieckiem i posiada znaczny stopień niepełnosprawności, a w przypadku osób do 16 roku życia - orzeczenie o niepełnosprawności i posiada dysfunkcję narządu wzroku).

Obszar B3 - pomoc w zakupie urządzeń brajlowskich, (osoba niepełnosprawna jest w wieku aktywności zawodowej lub jest dzieckiem i posiada znaczny stopień niepełnosprawności, a w przypadku osób do 16 roku życia - orzeczenie o niepełnosprawności i posiada dysfunkcję narządu wzroku).

Obszar B4 - dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu komputerowego i oprogramowania lub urządzeń lektorskich albo brajlowskich, (osoba niepełnosprawna jest w wieku aktywności zawodowej lub jest dzieckiem i posiada znaczny stopień niepełnosprawności, a w przypadku osób do 16 roku życia - orzeczenie o niepełnosprawności oraz która jest lub w danym roku będzie beneficjentem pomocy w ramach obszaru: B1, B2 lub B3).

Obszar C - pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, (osoba niepełnosprawna jest w wieku aktywności zawodowej lub kobiety powyżej 60 roku życia oraz mężczyźni powyżej 65 roku życia jeżeli są zatrudnieni, posiada znaczny stopień niepełnosprawności, a w przypadku osób do 16 roku życia - orzeczenie o niepełnosprawności i nie może poruszać się samodzielnie za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym).

Obszar D - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, (osoba niepełnosprawna posiada znaczny stopień niepełnosprawności, a w przypadku osób do 16 roku życia - orzeczenie o niepełnosprawności oraz jest użytkownikiem wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym).

Obszar E - pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B, (osoba niepełnosprawna jest pełnoletnia, w wieku aktywności zawodowej i posiada znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności wydany z powodu dysfunkcji narządu ruchu oraz brak jest przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami).

Obszar F - pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej. (osoba niepełnosprawna jest w wieku aktywności zawodowej i posiada znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności, jest aktywna zawodowo i ma pod swoją opieką dziecko).

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kwidzynie powstało w 1999 roku. Realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej i ustawy o rehabilitacji społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Główne cele działań z zakresu pomocy społecznej to: umieszczanie osób ubiegających się o przyjęcie do domu pomocy społecznej, podejmowanie działań zmierzających do wytypowania rodzin bądź osób do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, udzielanie pomocy pieniężnej na pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, integracja ze środowiskiem osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze, rodziny zastępcze i inne ośrodki, pomoc uchodźcom, podejmowanie innych działań wynikających z rozeznanych potrzeb. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje również zadania związane z rehabilitacją społeczną osób niepełnosprawnych. Osoba niepełnosprawna w siedzibie centrum uzyska informacje na temat dofinansowania wyjazdów na turnusy rehabilitacyjne, rehabilitację, likwidację barier architektonicznych, urbanistycznych i w komunikowaniu się, uniemożliwiających funkcjonowanie w społeczeństwie. W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie można uzyskać informacje o zasadach dofinansowania zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz w sprawie uzyskania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kwidzynie
ul. Grudziądzka 30
Telefon i faks: 55 279 99 15 i 55 646 18 00
e-mail: pcprkwidzyn@poczta.fm
pcprkwidzyn@o2.pl

Domy pomocy społecznej

Prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej przysługuje osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności, nie mogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Decyzje kierujące do DPS i dotyczące odpłatności za pobyt wydają ośrodki pomocy z gminy, z której pochodzi osoba. W powiecie kwidzińskim opiekę zapewniają dwa domy pomocy społecznej, w Kwidzynie i Ryjewie, będące w gestii samorządu powiatowego.

Dom Pomocy Społecznej „Słoneczne Wzgórze” w Ryjewie funkcjonuje od 1966 roku. To jeden z nowocześniejszych ośrodków koedukacyjnych. Przebywa w nim 180 niepełnosprawnych intelektualnie i chorych psychicznie osób. Wykwalifikowana kadra zapewnia konkretną pomoc w usamodzielnieniu się i samorealizacji. Dysponuje pokojami 1, 2, 3 i 4-osobowymi z łazienkami lub umywalkami. Placówka jest doskonale wyposażona. Posiada między innymi pokoje dziennego pobytu, gabinety medycznej pomocy doraźnej, pracownię terapeutyczne oraz gabinety rehabilitacji i fizykoterapii.

Dom Pomocy Społecznej „Słoneczne Wzgórze” w Ryjewie
82-420 Ryjewo, ul. Donimirskich 6
tel. 55 277 42 36, 55 277 42 57
dpsryjewo.fm.interia.pl
e-mail: dpsryjewo@poczta.fm

Dom Pomocy Społecznej w Kwidzynie przeznaczony dla dorosłych kobiet i mężczyzn somatycznie, przewlekle chorych funkcjonuje od 1972 r. Przebywa w nim 115 mieszkańców. Dom zapewnia wysoki standard socjalno - bytowy oraz opiekę w oparciu o wykwalifikowany i doświadczony personel. Do dyspozycji mieszkańców są 1, 2, 3 i 4 - osobowe pokoje, w pełni wyposażone. Mieszkańcy mogą korzystać z szerokiej oferty zajęć kulturalno-oświatowych, gabinetu rehabilitacji z salą gimnastyczną, kaplicy oraz usług fryzjerskich i krawieckich. Dom przystosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Dom Pomocy Społecznej w Kwidzynie
82-500 Kwidzyn, ul. Malborska 18
tel. 55 279 3721, faks. 55 279 38 67.
www.powiatkwidzynski.pl
dps.kwidzyn@powiatkwidzynski.pl

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kwidzynie prowadzi między innymi porady dla dzieci niepełnosprawnych, grupy wsparcia dla rodziców dzieci niepełnosprawnych. Organizuje spotkania edukacyjno - informacyjno dla rad pedagogicznych, dotyczące metod nauczania dzieci niepełnosprawnych w szkole masowej. Poradnia zajmuje się między innymi profilaktyką uzależnień oraz innymi problemami dzieci i młodzieży. Udziela pomocy rodzicom i nauczycielom w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, a także pomocy psychologiczno - pedagogicznej, związanej z wychowaniem i kształceniem.

Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Kwidzynie
ul. Grudziądzka 8
Tel.: 55 279 21 19, faks: 55 261 22 89
e-mail: ppp.kwidzyn@powiatkwidzynski.pl
<http://www.powiatkwidzynski.pl>
Filia w Prabutach
Ul. Reymonta 1
Tel. 055 278 21 16

Ośrodki szkolno-wychowawcze

W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Barcicach funkcjonują przedszkole, szkoła podstawowa i gimnazjum dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym. Ośrodek oferuje wielospecjalistyczną terapię, w tym rehabilitację narządów ruchu i korekcję wad postawy. Każde dziecko posiada indywidualny program pracy. Duży nacisk kładziony jest na nabywanie nowych umiejętności, utrzymanie już nabytych i wyeliminowanie zachowań niepożądanych. Każde zachowanie ucznia jest analizowane pod kątem osiągania zaplanowanych celów terapeutycznych.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Barcicach
Telefon i faks: 55 277 1695
e-mail: sosw.barcice@powiatkwidzynski.pl
www.sosw.barcice.ckj.edu.pl

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Wojska Polskiego w Kwidzynie zajmuje się kształceniem i wychowaniem dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym. Kadre pedagogiczną tworzy 35 nauczycieli i 8 wychowawców. W placówce funkcjonują: Szkoła Podstawowa Specjalna dla dzieci z lekkim, umiarkowanym i znacznym upośledzeniem umysłowym, Zespoły Edukacyjno - Terapeutyczne oraz Gimnazjum Specjalne. W ramach ośrodka działa również Zasadnicza Szkoła Zawodowa, która kształci cukierników i kucharzy małej gastronomii. Integralną i istotną częścią edukacji uczniów SOSW jest pomoc psychologiczno - pedagogiczna i rewalidacja. Uczniowie objęci są nią w trakcie całego cyklu kształcenia.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy
im. Wojska Polskiego w Kwidzynie,
telefon i faks 55 279 38 99 lub tel. 55 262 40 21
e-mail sekretariatu: SOSW_Kwidzyn@interia.pl
e-mail dyrektora: sosw.kwidzyn@powiatkwidzynski.pl

Ośrodki pomocy społecznej

Świadczenia rodzinne, dodatki mieszkaniowe, zasiłki, wsparcie ubogich i bezdomnych, a także dożywianie dzieci z najuboższych rodzin to tylko niektóre z zadań realizowanych przez miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej w powiecie kwidzińskim.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Prabutach, ul. Łąkowa 24, tel. 55 278 12 82
lub 55 278 20 29

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardei,
ul. Kwidzińska 36, tel. 55 275 14 21

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ryjewie,
ul. Lipowa 1, tel. 55 277 42 93

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadlinkach,
ul. Kwidzińska 12, tel. 55 275 75 82

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kwidzynie,
ul. Grudziądzka 6, tel. 55 646 16 26

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kwidzynie,
ul. Grudziądzka 30, tel. 55 261 04 47

Ośrodek interwencji kryzysowej

Jeżeli Ty i Twoja rodzina jesteście w kryzysie - szukaj pomocy w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Kwidzynie. Można tam uzyskać natychmiastową pomoc i wsparcie, szczególnie wtedy, gdy skutek przemocy, nagłych strat, zdarzeń losowych zagrożone jest czyjeś życie.

OIK oferuje pomoc pedagogiczną, psychologiczną, prawną oraz w zakresie poradnictwa związanego z narkomanią, problemami alkoholowymi i skutkami przemocy. Zapewnia krótkoterminowe schronienie (do 12 godzin).

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kwidzynie
Ul. Warszawska 14,
Tel/faks 55 279 70 13
Email: stow.rodzin.katol@neostrada.pl
Dyżury interwencyjne:
poniedziałek 8 - 15, wtorek 8 - 18, środa 8 - 15

Biblioteka dla niepełnosprawnych

Biblioteka Miejsko-Powiatowa w Kwidzynie Filia dla Niepełnosprawnych (ul. Grunwaldzka 54, tel. 55 279 63 34) zaprasza osoby chore, niepełnosprawne, rodziców, opiekunów, terapeutów, nauczycieli oraz studentów do korzystania ze zbiorów bibliotecznych, w których znajdują się książki mówione, czyli powieści nagrane na kasetach magnetofonowych oraz na płytach CD (także w formacie MP3), przeznaczone dla osób niewidomych i słabo widzących. Terapeutom, nauczycielom, studentom oraz opiekunom polecamy literaturę specjalistyczną z zakresu medycyny, rehabilitacji i pedagogiki specjalnej. W zbiorach biblioteki znajdują się również czasopisma specjalistyczne oraz materiały alternatywne, w tym książki-zabawki i układanki edukacyjne. Istnieje możliwość dostarczania materiałów bibliotecznych czytelnikom, którzy nie mogą opuszczać mieszkania.

Godziny otwarcia

Poniedziałek: od godz.9 do godz.16

Wtorek: od godz.8 do godz.16

Środa: od godz.11 do godz.15

Czwartek: od godz.9 do godz.16

Piątek: od godz. 9 do godz.16

Stacja socjalna Johannitów

Obłożnie chorzy, osoby niepełnosprawne oraz mieszkańcy, których nie stać na zakup leków mogą liczyć na pomoc kwidzyńskiej stacji socjalnej Fundacji Johannitów. Pomoc udzielana jest nieodpłatnie.

Stacja prowadzi wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego oraz aptekę, w której wszystkie leki wydawane są na receptę. Opiekuje się osobami obłożnie chorymi w ich domach. Pomaga także osobom niepełnosprawnym, którym trudno jest samodzielnie funkcjonować. Działa wspólnie ze **Stowarzyszeniem Chorych na Stwardnienie Rozsiane. Wspólne spotkania odbywają się w każdą pierwszą środę miesiąca o godz. 14.**

Apteka czynna jest w poniedziałki, wtorki, czwartki i piątki od 13 do 14. Lekarstwa wydawane są tylko osobom, które znajdują się w bardzo trudnej sytuacji finansowej. Numer telefonu: 55 646 1626. Adres: Kwidzyn, ul. Grudziądzka 6.

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Okrągłej Łące

Ośrodek jest niepubliczną, specjalistyczną placówką oświatową. Organem prowadzącym jest Fundacja Wspierania Społeczności Lokalnych „Sapere Aude” z siedzibą w Kwidzynie. Placówka jest przeznaczona dla dzieci i młodzieży z wieloraką niepełnosprawnością, w wieku od 3 do 25 lat, z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim oraz od 5 do 24 lat z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym oraz autyzmem. Placówka funkcjonuje zgodnie z kalendarzem szkolnym zatwierdzonym przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w godz. 7 - 15. Podopieczni objęci są edukacją, terapią pedagogiczną, logopedyczną, rehabilitacyjną, opieką i wychowaniem. Ośrodek umożliwia uczniom nieodpłatną realizację obowiązku szkolnego w ramach szkoły podstawowej i gimnazjum.

Okrągła Łąka 40

82-522 Sadlinki

tel.55 275 15 48

e-mail: orew@vp.pl

Orzekanie o niepełnosprawności

Zaświadczenie o niepełnosprawności mieszkańcy powiatu kwidzyńskiego mogą uzyskać w Malborku. Działa tam Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności. Orzeka on głównie dla celów pozarentowych, takich jak korzystanie z rehabilitacji leczniczej, ze świadczeń pomocy społecznej, zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej, korzystania z ulg i uprawnień. Dotyczy to np. karty parkingowej i odpowiedniego zatrudnienia oraz o niepełnosprawności dzieci do 16 roku życia.

Siedziba Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności mieści się w Malborku przy ul. Armii Krajowej 70, tel 55 272 3793 wew. 311. Informacje o działalności zespołu można uzyskać także w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kwidzynie

Warsztaty terapii zajęciowej

W powiecie kwidzyńskim działają dwa warsztaty terapii zajęciowej: prowadzony przez Stowarzyszenie Pomocy Społecznej „Słoneczne Wzgórze” w Ryjewie oraz przez Fundację „Misericordia”.

Stowarzyszenie Pomocy Społecznej „Słoneczne Wzgórze”

Warsztat Terapii Zajęciowej, ul. Donimirskich 6, 82-420 RYJEW

tel. 55 277 42 14, fax 55 277 42 57

www.sps.ryjewo.fm.interia.pl

Fundacja „Misericordia”

Warsztat Terapii Zajęciowej, Górki 4, 82-500 Kwidzyn

tel./fax: 55 279 3564

<http://fundacja.misericordia.kwidzyn.w.interia.pl>

Placówki opiekuńczo-wychowawcze

Placówki opiekuńczo – wychowawcze zapewniają dziecku całodobową, ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspokajają jego niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe oraz inne. Celem nadrzędnym, związanym z umieszczeniem dzieci w tego typu placówkach, jest jak najszybsze przywrócenie dziecka rodzinie naturalnej.

Domy dla Dzieci:

Dom dla dzieci przy ul. Staszica 27a w Kwidzynie

Dom dla dzieci przy ul. Donimirskich 8 w Ryjewie

Dom dla dzieci przy ul. Malborskiej 18b w Kwidzynie

Biuro Domów dla Dzieci, ul. Grudziądzka 8 w Kwidzynie.

Tel. 55 279 33 65 (sekretariat), 55 275 04 01 (dyrekcja) i 55 279 33 47

(pokój pracowników socjalnych).

Dla potrzeb powiatu kwidzyńskiego funkcjonują dwie placówki rodzinne, w Postolinie i Sadlinkach, które zapewniają opiekę 12 dzieciom z Domu Dziecka w Kwidzynie.

Placówka Rodzinna w Postolinie

82-400 Sztum, Postolin,

tel. 55 277 52 80

Placówka Rodzinna w Sadlinkach

82-522 Sadlinki, ul. Szkolna 14,

tel. 55 275 76 67

Hospicjum domowe i stacjonarne

Hospicjum Kwidzyńskie św. Wojciecha udziela pomocy chorym na chorobę nowotworową. Aby skorzystać z opieki, należy posiadać wszystkie badania oraz skierowanie od lekarza rodzinnego. Pacjenci nie ponoszą żadnych kosztów. Hospicjum ma podpisany kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia. Pacjentami opiekuje się zespół pielęgniarek i lekarzy. Placówka opiekuje się również pacjentami w domach.

Siedziba hospicjum znajduje się przy ul. Malborskiej 18 w Kwidzynie,

tel. 55 613 19 13 (czynny całą dobę).

Ośrodki adopcyjne

Ośrodek Adopcyjny w Gdańsku

ul. Hallera 14, tel. (58) 326 84 30 do 36

Godziny pracy: poniedziałek - 7.45-19.00, wtorek - 7.45 - 15.45,

środa: - 7.45 - 15.45, czwartek - 7.45 - 19.00, piątek - 7.45 - 15.45

Ośrodek Adopcyjny Fundacji „Dla Rodziny” w Gdańsku

ul. Myśliwskie Wzgórze 18a/2, tel. 58 511 03 75

Pomagają dzieciom

Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Autyzmem „SNOA” w Kwidzynie apeluje do wszystkich ludzi dobrego serca o wsparcie finansowe. Można to zrobić przekazując 1% podatku. Konto organizacji: Powiślański Bank Spółdzielczy w Kwidzynie, 60 83000009 0001 5982 2000 0010

Szczegółowych informacji o działalności stowarzyszenia udzielają: Anna Jabłońska, prezes (lasica2662@poczta.onet.pl, tel. 661 707 974), Alicja Kłos, wiceprezes (alaklos@o2.pl, tel. 509 569 406) i Dagna Zachorowska, psycholog (dzachorowska@swps.edu.pl, tel. 502 620 005).

OBSEKWATOR

Dodatek bezpłatny do Kuriera Kwidzyńskiego, dotyczący problemów osób niepełnosprawnych oraz polityki społecznej. Ukazuje się dwa razy w miesiącu.

Wydawca:

Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony przez Fundację „MISERICORDIA”

Górki 4 82-500 Kwidzyn

tel./faks 55 279 35 64

e-mail: wtkwidzyn@wp.pl

www.fundacjamisericordia.pl

Redakcja:

Redaguje zespół Warsztatu Terapii Zajęciowej w składzie: Jacek Kluczkowski (redaktor naczelny), Dorota Klimaszewska, Alina Cylc, Krzysztof Lech i Marek Pielecki.

Druk: Wydawnictwo Pomorskie Zakłady Graficzne im. Józefa Czyżewskiego w Tczewie

Redakcja nie odpowiada za treść materiałów reklamowych. Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania tekstów i zmian tytułów nadsyłanych artykułów.

XIV Mistrzostwa Bocce dla Niepełnosprawnych

Arkadiusz Sokolnicki reprezentował Regionalną Sekcję Pomorską Polskiego Związku Żeglarzy Niepełnosprawnych w Kwidzynie.

Na zdjęciu (od lewej): Henryk Zdrojewski, Piotr Michałek i Artur Jurczak.

Kazimierz Gorlewicz, przewodniczący rady miejskiej w Kwidzynie, wręczył medale najlepszym zawodnikom. Organizatorem XIV Mistrzostw Bocce dla Niepełnosprawnych było Kwidzyńskie Stowarzyszenie Bocce i Bowlingu w Kwidzynie, kierowane przez Adama Kamińskiego. Mimo pucharów i nagród turniej zawsze ma charakter rodzinnej zabawy. Zawodnicy reprezentowali między innymi Dom Pomocy Społecznej oraz Warsztat Terapii Zajęciowej w Kwidzynie. Dla bocce akwenty wodne porzucili nawet niepełnosprawni żeglarze, reprezentujący barwy Regionalnej Sekcji Pomorskiej Polskiego Związku Żeglarzy Niepełnosprawnych w Kwidzynie.

W Kwidzynie odbyły się XIV Mistrzostw Bocce dla Niepełnosprawnych. Organizatorem zawodów było Kwidzyńskie Stowarzyszenie Bocce i Bowlingu w Kwidzynie, kierowane przez Adama Kamińskiego. Mimo pucharów i nagród turniej zawsze ma charakter rodzinnej zabawy. Zawodnicy reprezentowali między innymi Dom Pomocy Społecznej oraz Warsztat Terapii Zajęciowej w Kwidzynie. Dla bocce akwenty wodne porzucili nawet niepełnosprawni żeglarze, reprezentujący barwy Regionalnej Sekcji Pomorskiej Polskiego Związku Żeglarzy Niepełnosprawnych w Kwidzynie.

Kula Anny Łopacińskiej zmierza do celu.

Na zdjęciu: uczestnicy, organizatorzy i goście turnieju. Wprawdzie nie zabrakło nagród dla wszystkich, ale wszyscy są zgodni, że najważniejsza jest dobra zabawa.

Zdjęcia: Jacek Kluczkowski